

151
1941

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ოქტომბრული

საქართველოს საბავშვო ჟურნალი

საქართველოს საბავშვო ჟურნალი

პროლეტარებო ვგელა ჰვეყნისა, შვერთოდით!

ოქტომბრული

საბავშვო ეზრნალი მცირეწლოვანთათვის

წლიწლი მათობაზე

მაისი № 5
1941 წ.

გამოცემა „საბავშვო“

რედაქ. მისამართი: თბილისი, ვოროსის ქ. № 5
ტელ. 3-19-94

საქართველოს ა. ლ. კ. კ. ცენტრალური კომიტეტის ერთთვიური ოცბანო „ОКТОБРЕЛИ“ ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ЖУРНАЛ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА ЛКСМ ГРУЗИИ

შინაარსი

1. ბალკტიონე ტაბიძე — მოდის მაისი (ლექსი)	გვ. 1
✓ 2. როდინე კოტეია — საოცარი ჯოხი (მოთხრობა)	2
✓ 3. ვაჟლამ უფრუღი — სამაისო სიმღერა (ლექსი)	4
✓ 4. ლიდიკა მებრალიძე — თენგიზის ოცნება (მოთხრობა)	5
✓ 5. არნო ონელი — უძლენა ვარდი (ლექსი)	7
✓ 6. ლაგრანტი მცინეძე — დათოს ტყუილი (მოთხრობა)	8
✓ 7. ილია სინბარულიძე — ბუზუნია — წუნია (ლექსი)	10
8. ალ. მალფულაჩია — მკეცხარა ბიჭი (მოთხრობა)	11
9. პარლო არგვლაძე — თავგების ლხინი (პოემა)	12
✓ 10. ანდრო თევზაძე — გაზაფხული (ლექსი)	14
11. მ. მამულაშვილი — გიორგი სააკაძე (წერილი)	15
12. კლ. თევზაძე — გველი და ზღარბი (მოთხრობა)	გარეკანის მე-3 გვ.
✓ 13. ნინო ნაპაშვილი — ეშმაკი გველი (მოთხრობა)	გარეკანის მე-4 გვ.
14. ფრიდონ მონწაველეთა სურათები მე-3 და მე-9 გვ.	

ეზრნალის მხატვრობა გ. ახტურავასი

პასუხისმგებელი რედაქტორი — ლ. ა. შიშინაძე

ხელმოწერილია დისამბეტად 26/V 1941 წ.
სასტამბო ნიშნითა რაოდენობა ერთ საბეტედ
ფურცელში 20116

ქალაქის ზომა 62x94
საბეტედ ფორმათა რაოდენობა 2,5
შეგ. (Знак) 1704 ტირაჟი (Тираж) 6000

მოდის მაისი

ო, სისარულო, სისარულო შემოქმედების,
შენ მაისი ხარ ჩვენი ველის, ჩვენი ქედების!

მოდის მაისი, აღტაცებით და თავმოქმონდ,
მთელის თავისი სიღამასით, მთელის ძაღლიანთ!

ის გეგმავეს, აგებს, და უოყელი მძლავრი შენობა
ისეთი არის, ვით მაისის უგავილთფუნობა.

მეღ ქვეყანასთან შებრძოლებით მოაოებული,
შემოქმედების სისარულო, შენა გული.

ვინც წრფელის გულით, ბატონსად რამეს შექმნის —
იგა და არის შემოქმედი ახალი ქვეყნის.

დადგება ის დრო ბუნდური და სხარტრელი —
მთელ მსოფლიოში გაიმარჯვებს მშრომელის ხელი.

ბორბლის და ფრთების გაქანება, ღტოლვა ღვედების, —
ო, სისარულო, სისარულო შემოქმედების!

ვათაბაძის ქალი

3794

სათკარი კოხი

აზროს ქოჩია

ხაბატი ღონა სა

1.

კ

ვირადღე იყო. თბილისის ქუჩებში გაზაფხულის სურნელები იდგა. ხალხი სასერინოდ გამოშლილიყო. მე-

ეტლები თქარათქურით მიაქროლებდნენ ეტლებს, გლეხები ზღაზენით მიერეკებოდნენ ვირებს და ხმამალაყვიროდნენ:

— მაწონი! მაწონი!

პატარა ბიჭებს ყვავილები დაჰქონდათ და გაჰკიოდნენ:

— ყვავილები, ყვავილები!

საოპერო თეატრის წინ დიდძალი ხალხი ირევდა, სულ მუშები, თითქოს რალაცას უცდიანო, ვილაცას ელიანო. ორ-ორად, სამ-სამად დადიოდნენ, იცინოდნენ, თითქოს რალაცა უხარიათო.

ქანდარმის ოფიცერმა რუნიჩმა ჩამოიარა, ხალხს დააკვირდა.

— რალაც ამბავია ამ ოპერაში, — გაივიქრა რუნიჩმა და თეატრში შევიდა.

ყველა კუნჭული დაათვალიერა. კედლებზეც კი მიუკაკუნა, მაგრამ ვერაფერი ნახა და ისევ ქუჩაში გამოვიდა.

2.

ქუჩაში ტაშის გრიალი და „ვაშა“ ცას სწვდებოდა.

ბალის მოაჯირზე გრძელთმიანი კაცი გადმომდგარიყო და ლაპარაკობდა:

— ამხანაგებო! დღეს ჩვენ ვლდესასწაულობთ პირველ მაისს. ჩვენ არ გვეშინია მეფის მთავრობისა. ძირს მეფის მთავრობა! გაუმარჯოს პირველ მაისს!

უცებ წითელი დროშა აფრიალდა. ხალხმა „მარსელიეზა“ დაავუგუნა და თეთრი პროკლამაციები მტრედებივით აფრიალდა ჰაერში.

— დაიკირეთ, დაიკირეთ! — დაიღრილა რუნიჩმა და ეცა დროშას.

სანამ დროშამდე მივიღოდა, კარგად გაარჩია წარწერა:

„მუშებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!“
ის-ის იყო უნდა ეტაცა ხელი, რომ
დროშა გაქრა. ხალხში სიცილი გაისმა.
ვიღაც მსხვილჯოხიანმა კოკლმა კაცმა
ღიმილით ჩაუარა რუნჩის.

რუნჩი და ქანდარმები ხალხში შეერი-
ვნენ, ყველას აკვირდებოდნენ, ზვერა-
დნენ, მაგრამ დროშა არ ჩანდა.

3.

ჯოხიანი კაცი ახლა სხვა ჯგუფში შე-
ერია, და იქ, სადაც ჯოხიანი კაცი შე-
ვიდა, დროშა აფრიალდა.

— დაიჭირეთ, დაიჭირეთ! — დაიდრია-
ლა რუნჩი და შეფარდა ჯგუფში. ის-ის იყო
მიუახლოვდა დროშას, რომ დროშა ზედ
ცხვირწინ გაქრა. რუნჩი და ქანდარმე-
ბმა ერთმანეთს გადახედეს. ზოგმა თვალ-
შიაც კი ამოისვა ხელი: ცხადია თუ
მოჩვენებოა. გაბრაზებულგებმა იზიშველეს
ხმალი, ეცნენ ხალხს. გაიმართა ბრძოლა
რამდენიმე მუშა დაიჭირეს კიდევ. მაგრამ
ხალხი არ დაიშალა.

4.

ხალხი სასახლისაკენ დაიძრა. შუაში
ჯოხიანი კაცი ჩადგა. კაცმა თავის მსხვილ

ჯოხს თავი მოხსნა, ღრუდან დროშა ამოი-
ღო, ჯოხზე დაამაგრა და ასწია.

— ვაშა, ვაშა, ძირს მეფე! — დაიგრი-
ალა ხალხმა.

— ალყა შემოარტყით, ალყა! — შეს-
ძახა რუნჩი და ეცა ხალხს. მაგრამ დიდ-
ხანს ვერ შეარღვია მჭიდრო რიგები. წი-
თელი დროშა ამაყად ფრიალებდა და
წინ მიუძღოდა ხალხს.

ქანდარმებმა ხმლით გაიკაფეს გზა. მი-
ვარდნენ იქ, სადაც დროშა ფრიალებდა,
მაგრამ დროშა უცბად ჩაცურდა ჯოხში
და დაიშალა. ჯოხიანმა კაცმა ღიმილი-
თა და კოკლობით ჩაუარა რუნჩის.

— რა უხარია მაგ შეჩვენებულს, —
გაუკვირდა რუნჩის. — კოკლია, ძლივს
მიათრევს ამსიმსხო ჯოხს და კიდევ
უხარია...

რა იცოდა რუნჩი, რომ ის კაცი სრუ-
ლიად არ იყო კოკლი და წითელი დრო-
შა სწორედ იმ ჯოხში იმაღლებოდა.

ეს იყო 1903 წელს, ის საოცარი ჯო-
ხი ახლა თბილისის სარეგულაციო მუ-
ზეუმში ინახება.

მიაკოესის პირველი საშუალო სკოლის პირველი კლასის ფრიალსანი მოსწა-
ვლები. მარცხიდან მარჯვნივ: დეზდემონა ხვადაძე, ნოდარ მშვილდაძე, ლაშარა
კახიძე, გოგოლა ენდელაძე და თამილა რობაქიძე.

სამაისო სიბუერა

ვაკლავ ვაკლი

ნახ. გ. ისახველი

მ ალლა ტოროლა წკრიალებს, დაღვა მისის დილაო, გარეთ ღროშები ფრიალებს, გარეთ მზეა და თბილაო.

ისევ ნათელი დღე არის, ისევ ბრწყინვალე დარია, სამშობლო სტალინს შეჰხარის, გვივლის და ჩვენც გვიხარია.

გული სიამით გვევსება ყველაზე ნორჩებს; მწვანით მორთული მანქანა ახლა ქალაქში გვატარებს.

მკერდზე ბელადის სურათით, ხელში ცისფერი ყვავილით, ჩვენ, ბედნიერი ბავშვები, კვლავ მოედანზე გავივლით.

ტაშის გრიალით, ყივილით, ხალისიანი თვალებით

„ვაშას“ შეეძახებთ ბერიას, მის ღიმილს ვენაცვალებით.

მან გაგვინათა გზა-კვალი წიგნით და იის კონებით, როს კიდევ ვნახავთ, ყველანი ჩავკოცნით, ჩავეკონებით.

გულში გუბდება გრძნობები ფაქიზი, ნაზი, უღვევი; ქვეყნის გაზაფხულს ვუმღერით სიცოცხლით, მზიარულებით.

მერცხალს უხდება ქიკქიკი, ბულბულს გალობით სტვენაო, ჩვენ კი, სამშობლოს მომავალს, სწავლა და მუღამ ღვინაო.

ვარდობის თვეა მისი, ჩვენაც გაშლილი ვარდი ვართ, სტალინის ზრუნვით. ამაგით გალაღებული დავდივართ.

თენგიზის ოცნება

ო აბუა კიმოთემ ამ დილითაც ჩვეულებრივად გამოიჩინა ეზოში გრძელტარიანი წყებლის ცოცხი და ცას გახელდა.

ქალაქს თეთრი შუქი დასდებოდა. ბაბუა კიმოთეს დიდი ხანია ღვიძავს. ქუჩა დაასუფთავა და ახლა ეზოს დაგვას შეუღდა. „ჩხაკ, ჩხაკ, ჩხაკ“—უჩხაკუნებს ქვეზე ცოცხს. ცოცხს გრძელი ტარი აქვს, მაგრამ ბაბუა კიმოთე მაინც მოხრილა მხრებში, სიბერეს მოუხრია საცოდავი.

პატარა თენგიზი თავისი ოთახიდან დიღხანს უტყეროდა ბაბუა კიმოთეს, აკვირდებოდა: როგორ ეჭირა მოხუცს ცოცხი, როგორ აღგამდა ფეხს და საით იხრებოდა დაგვის ღროს. მერე უცებ თავისთვის წამოიძახა:

—ჰო, სულ ასეთი, ნამდვილად ასეთი უნდა იქნეს ჩემი მეგზოვე! სულ ასე უნდა დაგვას ჩემმა მეგზოვემაც. ბაბუა კიმოთე უკვე მოხუცია, მოსვენება უნდა.

მარინემ გამოაჰყიტა თვალი მეორე ლოგინიდან.

—ვის ელაპარაკები, შვილო, ამ აღიონზე?

—არავის, დედი, ჩემთვის ელაპარაკობ, რომ ბაბუა კიმოთე მოხუცია და მოსვენება უნდა.

—მერე შენ რა, შენ ვინ გკითხავს მეგზოვის საქმეს?

—მე ახალი მეგზოვე უნდა გამოვიგონო.

—მეგზოვე უნდა გამოვიგონო? რას ამბობ, შვილო, სიხშირი ხომ არ გინახავს?

—ღეღიკონა, მე დიდიხანია მღვიძავს.

—მერე ამდენ ხანს მეგზოვეზე ფიქრობდი? — გაიღიმა მარინემ.

—ჰო, რკინებისა და რეზინიდან გავაკეთებ ისეთ მეგზოვეს, რომ...

—უკეთესია გაკეთილის არ მოსცდე.

—არ გჯერა, ღეღიკონა? ახლავე და გიხატავ ჩემ გამოგონებას.

თენგიზმა სახატავი რვეული გადმოიღო და თავმოწონედ გაშალა ფანჯრის რაფაზე... მარინეს ისევ ჩაეძინა.

გამოსასვლელი დაღე იყო. არც მარინეს ეჩქარებოდა სამსახურში და არც თენგიზს სკოლაში.

*
*

მზიარულად იღვიძებდნენ ქალაქის განაპირა უბნები.

ბაღში ჩიტები ქლურტულულებდნენ.

თენგიზი თავის რვეულში რალაცას ხატავდა.

მას უეცრად მოეჩვენა, თითქო ნახატი ცოცხლდებოდა, აღტაცებით წამოავლო რვეულს ხელი და შეჰყვირა:

—დედა, დედა!

მარინე გამოფხიზლდა. შვილის თვალებს რომ შეხედა, თენგიზს თვალები უელავდა.

—შეხე, ღეღიკო, შეხე, აი როგორი იქნება ჩემი მეგზოვე! — გაიძახოდა თენგიზი და სურათი ზედ ცხვირთან მიუტანა.

—უჰ, უჰ, უჰ, რა კარგი ვინმე დაგიხატავს! ხა, ხა, ხა! ველარ შეიკავა მარინემ სიცილი. —სწორედ საქმები მეგზოვე იქნება. რა საოცარია: ერთი თითი აღმოსავლ-

თისავენ გაუშვებია, მეორე — დასავლეთისაკენ. ცერა კი, რომელიც მუდამ „შოა - შოას“ იძინის, სამზარეულოსკენ მიუღობრცავს. ხა, ხა, ხა!

თენგიზმა ეშმაკურად მიღულა თვალები და დედას მიაშტერდა.

— ეს განა თითები?! შენ ვერ მიხვდი, დედიკო. ეს თითები როდია, რკინებია, ეს მკლავებიც რკინებია. პირიც, თვალებიც, მუხლებიც რკინისაა. მერე ამ რკინებს ისეთ ძარღვებს გავუკეთებ, რომ ეს გაფშეკილი თითები ბაბუა კიმოთეს ხელებივით აშუშავდება.

— მერე რას დაარქმევ, ოსტატო, ამ შენს მეგზოვს? კიმოთეს, თუ ჯაბარხანს?

დედის აღერსით წათამამებულმა თენგიზმა ლოყები ოდნავ გამობერა და მედიდურად წარმოთქვა წინასწარ მოფიქრებული სახელი:

— ავტომატი ტელეოქსი!

— სად გაიგონე ასეთი უცნაური სახელი?

— მასწავლებელმა გვიამბო. ავტომატი ტელეოქსი ორმოცი წლის წინათ გამოიგონა ერთმა ამერიკელმა. იმ „ტელეოქსი-მა“ ასი მუშის ტვირთი გადაზიდა. ჩემი „ტელეოქსი“ ბაბუა კიმოთეს შეუმსებუქებს შრომას. შეიძლება ჩემს ავტომატს „ტელეოქსის“ მაგიერ თენგიზი დავარქვა.

— აა, ახლა კი მივხვდი შენს ოინებს: შენ გინდა დედა ასახელო, — თქვა მარინემ.

მეორე დღეს თენგიზი გახარებული მოვიდა სკოლიდან, თან მიჰყვენენ გოგი და ზაალი. სასწრაფოდ მოამზადეს გაკვეთილები და შუშაბანდში გაშართული სახელოსნოში შეუდგნენ მუშაობას. ხან ხერხავენ, ხან ქედავენ, რეზინის თასმებს კრიან, მავთულებს ამავრებენ, ხან თიხას ხევენ.

— თენგიზ, ეს სად მივაქედოთ? — ეკითხება გოგი გამოძგონებულს.

— თენგიზ, ეს მავთული რომელი მხრიდან მივაშავრო? — აჩვენებს ხელით ზაალი.

თენგიზი დაფათურობს მეგობრებში გახარებული.

— გამოფენა ადრე გაიხსნება, ვაითუ ვერ მოვასწროთ?

ფაცურობენ სამივენი და გამოფენაზე გასაგზავნად აკეთებენ თენგიზის მოფიქრებულ უცნაურ მეგზოვებს.

* * *

ოცნებით გატაცებულ თენგიზს ესიზმრება, ვითომ მისი ტელეოქსი მზად არის, გამოსულა ქუჩაში და სულ ბაბუა კიმოთესავით ჰგვის. თან იცინის, თეთრ კბილებს აჩენს და გამვლელთ თავს უკან ტურებს. აგერ პატარა ბავშვებმა ჩამოიბინეს, შეეხნენ უცნაურ მეგზოვს, დაფრთხენ და გაიქცნენ; აგერ უცხო ქალი მოდის, შენიშნავს წინსაფარიან კაცს ქუჩაში და შორიდან ემახს:

— ეი, ძმობილო, დავითაშვილის ქუჩა სად არის, თუ იცი?

უცნაური მეგზოვე ხმას არ იღებს. გაბრაზებული ქალი ჩაივლის. აგერ თეთრმა ბოშბორა ძაღლმა მოიბრინა, წინსაფარზე დასუნა და გაიქცა. უცნაური მეგზოვე იცინის, იცინის და ჰგვის: „ჩხაჟ, ჩხაჟ, ჩხაჟ!“

საიდანღაც ვირის ყროყინი შემოესმა თენგიზს. გამოეღვიძა. დალონდა.

— რა კარგი სიზმარი იყო!

მიიხედ-მოხედა. მარინე უკვე წასულიყო სამუშაოზე. თეთრონაც აკრიფა წიგნები და გავიდა სახლიდან. აუზთან ბაბუა კიმოთეს ჩაუარა და დარბაისლურად უთხრა:

— ბაბუა კიმოთე, შენ დაიღალე. მე ახალი მეგზოვე მოვიგონე, მალე გვაკეთებ და შენ მოისვენებ, სულ შენსავით დღავის.

— ხა-ხა-ხა! — გადაიხარხარა კიმოთემ.

ამაყად მიაბიჯებდა პატარა თენგიზი სკოლისაკენ, ჩანთაში ეღო თავისი მეგზოვის სურათი.

ხნით წამოწვა და კიდევ ჩაქინა. მაშინ დათომ ცალი თვლით გადაიხედა მისკენ, რაკი მამა ჩაძინებული დანახა, მაშინვე გავიდა ოთახიდან. მაგრამ მამას დიდხანს არ უძინია, ადგა, თავისთვის ჩაილაპარაკა: კინალამ დამგვიანებია, კრებაზე უნდა წავიდეთ. მას იმ წუთში დათო შეიძლება აღდარც მოჰგონებოდა, მისი ფანქარი რომ თავის ადგილზე ყოფილიყო, და გადასძახა დათოს, მაგრამ ის არსად ჩანდა. მაშინ მამა გაჯავრებული წავიდა.

სალამოს დათო გვიან შემოვიდა შინ, მზე უკვე ჩასული იყო.

— მამაშენი გაჯავრებულია შენზე და ახლა შენ იცი, როგორ მოიქცევი, რას ეტყვი...

დაფიქრდა დათო, ჯერ რამდენიმე მაგალითი გამოიყვანა და მერე დაიძინა. დილით ადრე ადგა: მამის გაღვიძებამდის უნდოდა სკოლაში წასვლა. წიგნებს ფაციფუცი თალაგებდა ჩანთაში. ეს ფუსფუსი უცებ შეაწყვეტინა მამის ხმამ:

— დათო, გუშინ სალამოს, მე რომ ერთი წუთით ჩავიძინე, შენ სად გადაიქარგე, გიძახე და ვერ გაგაგონე.

— გუშინ არსადაც არ ვყოფილვარ, ძირს სულაც არ ჩავსულვარ.

— ბიჭო, აქ თუ იყავი, რატომ ჩემი ხმა ვერ გაიგონე?

— აივანზე რომ ტახტია, იმაზე მეძინა, — იმართლა თავი დათომ.

— ასე აშკარად ნუ მატყუებ, შენ რომ გეძახდი, სწორედ იმ ტახტთან ვიდექი და როგორ ვერ დავინახავდი, თვალები ახვეული კი არ მქონდა!

— გადაფარებული მქონდა. მამამ გაიცინა:

— აა, ახლა კი მივხვდი! დედას უსწავლებია, თორემ შენ როგორ მოიგონებდი ასეთ რამეს.

მამა კვლავ იცინოდა, თან ამბობდა: მივხვდი, მივხვდიო.

დათომ თავი შეურაცხყოფილად იგრძნო და თავისი სიმართლის დასამტკიცებლად მაშინვე წამოიძახა:

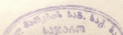
— არა, მე თვითონ მოვიგონე, დედას არაფერი არ უთქვამს ამის შესახებ!

— აი შე ეშმაკო, შენა, —ახლა კი უფრო ხარხარებდა მამა, —აკი გაიძახოდი, ტახტზე ვიწვევიო?!

დათო მიხვდა, რომ თავისი ტყუილი გამოამქლავნა, და გაწითლდა.

თბილისის მე-25 საშუალო სკოლის პირველი კლასის ფრიადოსანი მოსწავლეები. მარცხნიდან მარჯვნივ: როლანდ სიამაშვილი, ცისანა ჯაში, თემურ შელევია, მზია თაბაგარი და გივი გუჯეჯიანი.

ბუზღუნია-წუნია

ილია სიხაკულიძე

ნან. ღონისა

ნეტავ, სტუირი მომართეს.
 თუ ეს რა ზუსუნია?
 ლოგინიდან ამდგარბ.
 „ბუზღუნია — წუნია“.
 ჭირვეული ბრძანდება
 ქალბატონი ზატარა,
 ანწსლობს, თავის ნებაზე
 ვეულა თუ ვერ ატარა.
 ვვირის: „სცემეთ ფისუნას,
 ჩემი კაბა დასუნა!“
 ვვირის: „კარი მისერეთ,
 მურა თვალში მიეურებს!“
 ბრწსობს: „რად იცინიან
 გოგია და თინია?“
 ტანსაცმელი მოართვეს,
 ჩაცმა უნებებია,
 მაგრამ ველარ ახერსებს,
 არც ანებებს ბებთან.
 გადიმეულს ვერ ნახავთ,
 სულ ბუზღუნებს, წუწუნებს,
 არაფერი არ მოსწონს,
 სულ ვეულაფერს იწუნებს;
 ტირის: „ჩიი ზირს დაძწვავეს,
 რძეს არ დავლევე, არ მოძწონს,
 რად არ მაჭმევთ ტაფაძწვარს?
 არა, არ ვჭამ მე ძწონს!“

დედი, არ გეურება?
 მომიტანე მურაბა,
 ეს ზურიც ცოტა არის,
 ეს კერძი არ მეუოფა!“ —
 მოჭეუბა ბუზღუნს და წუწუნს,
 მიღობა და მოღობა.
 მაგრამ მისი ბუზღუნის
 არვის უნდა ეურება
 და წუნია ქალბატონს
 არვინ ემსახურება.
 სწორედ ეძართლებიან,
 მასზე სწორედ ახია,
 „ბუზღუნია-წუნია“
 მიტომაც ემსიან.

მკვლარა ბიჭი

პ. მალაია

ნ.ბ. ღონისა

ო თენგიზს კვხნაც უყვარდა და მოჭოროვაც.

— სად იუაგი, თენგიზ?

— სადგურში, დელეგაციას შევებებუ. ახლა კიდევ სხვაგან მივდივარ.

ტყუილი! არავითარ სადგურში არ უოფილა თენგიზი, დელეგი იუო და ღირჯოებს დაეძებდა.

ერთხელ თენგიზმა მურიანი იაოუა, წაუიდა ამხანაგებთან და კვხნა დაიწყო:

— აი, სუთმანეთიანი ვიბოუე, ოღონდ არ განუენებთ.

ამ დროს მანქანით გამოიარა თენგიზის ბიძამ — შოფერმა. იგი სშირად ასეირნებდა ბავშვებს.

— ახლა თქვენთვის არა მცალია, რაიონის ცენტრში მივდივარ, იქიდან მხოლოდ სვალ დავებრუნდები, — განუჯხადა ბიჭებს.

— ძია, თენგიზმა სუთი მანეთი იაოუა, მავან მუქლია აუტობუსით დაბრუნდეს უკან! — შესძასეს ბავშვებმა.

თენგიზს მურცსვა და უსიტყუოდ ჩაჯდა მანქანაში. რაღაც ნახევარ საათში გაიარეს 25 კილომეტრი და რაიონის ცენტრში მივიდნენ.

— აჰა, აქ ჩურდება აუტობუსი, ბილეთი სხმი მანეთი ღირს, — უთხრა ძია-შოფერმა თენგიზს, — შენ სუთი მანეთი გიაოუა, ორი მანეთი კიდევ დავრჩება. ეს თქვა და განაგრძო გზა.

მართოდ დარჩენილმა თენგიზმა ნაღვილიანად დასედა თავის მურიანს. რაღაუნდა ექნა? ფუნით დაადგა გზას. თითქოს ვაიბრზე, სწორედ შუა გზასე წამოვიდა წვიმა... მხოლოდ საღამოს მიაღწია შინამდე დაღლილმა, გაწუწულმა თენგიზმა.

თარგვეზის ღ ხ ი ნ ი

ქალკა პაპიაძე

ნახატები ვ. ასკერაძის

რება ჰქონდათ თავგებსა,
შეკრებილა აული,
საუბრობენ, ჩხუბობენ,
არის აურზაური:
— რას ჩადიხართ, თავგებო! —
წინ წამოდგა თომია. —

თქვენი ქცევა მაკვირვებს,
სწორედ დასაგმობია.
აბა, ყველა დაწყნარდით,
დაიშვიდეთ გულეები,
ჩვენ სათქმელი ბერი გვაქვს,
საქმეებიც — უღლევი.
ახალი წლის ღამეა,
ზეიმია ყველგანა,
ჩვენ რომ პირი დავალოთ,
ხომ დაგვიცინებს ქვეყანა?!
წვეიკაზმით, გავიდეთ
ამ სოროდან ოღაშო,
იქ კი რამეს ვიპოვით
თაროზე ან ქოთანში;
მოვაგროვით და დავსხდეთ,
ვიქეიფოთ ძმურადა! —
ვაჟკაცურმა სიტყვებმა
ყველა გააგულადა.
მატოვებს სორო და
მაშურებს ოდასა,
ზოგი თაროს ეწვია,
ზოგი მართლაც ქოთანსა.
ერთმა თხილი იშოვა,
სხვამ კი — ყველის ნაჭერი;
ნემსამ ჭიქა იპოვა
შიგ კახურის ნარჩენით.
სუფრა დაბლა გაშალეს,
თამაღობდა თომია.

პო, ქეიფი კი არა,
ხელჩართული ოშია,
სმაში კიდევ შეხურდნენ,
ოფლომა შუბლი დანამა,
ლუკმას გლეჯენ ერთმანეთს,
არის დავიდარაბა.
ფხორამ თმაქოჩორასა
გამოსტაცა კაკალი.
— არ გაუშვით, ქურდია!
დაიქირეთ, დაჰკარით! —
აღრიალდა ქოჩორა,
დაედევნა ფხორასა...
კიქნას ფეხი მუსტეხეს,
ავერცქმუნა გორავსა.
იქ, თამადის გვერდით, კი
ტრაბახობდა გრძელწვერა:
— გუშინ კატა ქურდივით
უკანიდან მეძგერა,
ბრჭყალი მაგრა ჩამასო...
მაგრამ დავუვარდები
კატას ძლიერებითა,
ხერხითა და ფანდღებით?!

მოეუქნე კული და
ისე შავრად დავყარი,
ცოცხალ-მკვდარი დეცა,
დაუუბნე დავთარი!
მერე უნდა გენახათ
ჩემი ცეკვა-თამაში!
—შენ ჩემი თქვი!—ფიცხვლა
ჩაერია კამათში:—
ქრელი კატა, ხომ იცით,
რარიგ ღონიერია!
ჩემთან ვერა გააწყო,
მე კი ვერ მომერია.
ძმადნაფიცი გამიხდა,
კარგი მეგობარია!—
ფეხზე ადგა თამადა,
განინაბნენ თავგები.
—ყველას სძინავს... სასახლე
ბროლ-მინისგან ნაგები
ახლა მარტო ჩენია...
თქვენ არ მოგლით ახრადა,
ვინმემ რომ დაგვინახოს,
ხომ აგვიგლო მასხრადა:
„იატაკზე დაყრილან,
პო, ქეიფი კი არა,
ღრეობა აქვთ ღორებსა“—
იტყვის სამართლიანად.
მერე სადღა გამოვყოთ
შერცხვენილი პირიო?!
მაგიდაზე ავიდეთ,
იქ განვაგრძოთ ღხინიო!—
—გაუმარჯოს თომიას!
თამადა გვყავს საქები!
მრავალ, მრავალ ეამიერ!—

ახრილდნენ თავგები.
მაგიდის ფეხს თომია
ააცოცდა ფრთხილად,
მაგიდაზე ავიდა,
გაუკვირდა დიდადა:
„რა მშვენიერად მოურთავთ,
სვი და გაინაყარდე!“
შუაგულში დაუდგამთ
მოხატული სავარდე.
მიტუნცულდა ახლოს და
ელდა ეცა თამადას:
კატამ მის დასაქერად
ბასრი ბრკეალი აღმართა.
ყოყოჩობამ, ტრაბახმა,
ოპ, რა ხვედრი არგუნა!
შიშის ოფლმა დაასხა,
აცხცახდა თავუნა.
და რა ექნა საბრალოს,
თავი როგორ დავეცვა?
გულგამსკლარი წრუწუნა
იატაკზე დავეცა.
აიშალნენ თავგები
და მტერის ბული ავარდა,
მიაშურეს სოროსა,
მიიმაღნენ სწრაფად.
იატაკზე კი ეგლო
ჩენი თავი გულადი,
მაგიდიდან დასცქერდა
სავარდეზე დახატული
ქრელი კატის სურათი.

საქაფსაქაფი

ანდრო თევზაძე

ნახ. გ. ისაყვისა

ს მეზარი ზამთარი
როგორც იქნა გავიდა,
გაზაფხული გვესტუმრა
თავის მწვანე კაბითა.

ჩვენს ბაღჩაში ხეებზე
გაიციენს კვირტებმა,
მთა-ბარი და ტყე-ველი
ყვავილებით ირთვება.

მალე მოვლენ მერცხლები
ფრთაშალი და გულწარა,
გვნახავენ, დატკბებიან,
სხვა მათ არა უნდა რა.

აგერ წყარო ანკარა,
სარკესავით კრიალა,
დავლიე და თაფლივით
გულზე გადამიარა.

მზის ამოსვლას ხვდებიან:
სერიდან თუ მთებიდან

გადმომდგარი ტყემლები
თეთრი პერანგებითა.

რა სჯობია დილის მზეს,
მოვლუარეს ფრთებითა,
ჩვენც ამ ლამაზ გაზაფხულს
უხვდებით ფრიალებითა

ია, მზია, მზექალა,
ვარდიკო და ნარგიზა,
ჩვენს თვალეებში სხივი კრთის
ხან მთვარის და ხან მზისა.

ყვავილებად ვიშლებით,
მზე გვალაღებს პატარებს,
ყვავილების სახელებს
ჩვენც აამიტომ ვატარებთ.

მაგრამ თეთრი აპრილი
არ გვაოცებს სრულიად,
ჩვენს მზიურ სამშობლოში
მულამ გაზაფხულია!

გიორგი სააკაძე

გ. შაჰაველიძე

ნახ. გ. ისაყვისა

გიორგი სააკაძე დაიბადა სოფელ ლელისციხეში (ქართლი) 1582 წელს. იგი გლეხის შვილი იყო და თავისი ბავშვობის პირველი წლები გლეხის ხელმოკლე ცხოვრებაში გაატარა. სააკაძე ზორბა ტანით, ღიღი ღონითა და მკექქარე ხმით გამოირჩეოდა.

იმ დროს, როცა გიორგი სააკაძე წამოიზარდა, საქართველო მეტად უნუგეშო მდგომარეობაში იყოფებოდა. მისი ორი ძლიერი მეზობელი სახელმწიფო — თურქეთი და ირანი — განუწყვეტლივ ეძებდნენ ხელსაყრელ მომენტს საქართველოს ხელში ჩასაგდებად. სამშობლოს ასეთმა ბედმა ღრმად ჩააფიქრა მომავალი დიდი სარდალი და სააკაძემ გადაწყვიტა მთელი თავისი სიცოცხლე შეეწირა საქართველოს განთავისუფლებისა და დაცვის საქმისათვის.

ჩვენ აქ გვინდა ვიამბოთ რამდენიმე საინტერესო მომენტი დიდი მოურავის გიორგი სააკაძის ცხოვრებიდან და ბრძოლიდან.

1609 წელი იყო. ქართლს მოადგა თურქთა ლაშქარი სათარ-ხანის მეთაურობით. ლაშქრის რიცხვი ორმოციათასს აღემატებოდა. მდგომარეობა მეტად სახიფათო შეიქნა. ქვეყანა აშკარა განსაცდელის პირად დადგა. განა გაუძლეოდა ასეთ

უზარმაზარ ჯარს საქართველოს მცირერიცხოვანი მხედრობა? რა უნდა ექნათ? გამოსავალი არ იყო, ხალხში მითქმა-მოთქმა გაიშარათ. მაგრამ სააკაძის ნიჭმა და შორსმკვრეტელობამ გაჭრა. დიდმა მოურავმა შეიმუშავა მტრის მოკერძოების შესანიშნავი გეგმა, გადაწყვიტა — ან გამარჯვება, ან გმირული სიკვდილიო. რაღაც მცირე ჯარით — 2.000 რჩეული ქართველით — დაუხვდა ურიცხვ მტერს თემის ხეობაში. თითო ქართველზე ოცი თურქი მოდიოდა. მაინც არ შედარკნენ მამული ქართველი ვაჟაკები. ლომებსავით იბრძოდნენ ისინი, ბასრი გამოდგა მათი ხმალი, ძლივამოსილი გამოდგა მათი მარჯვენა. მოწინააღმდეგე ძლეულ იქნა. თურქებმა ლაშრულად პირი იბრუნეს და გაიქცნენ. სააკაძე კვლავდაკვალ დაედევნა. დიდი დევნის შემდეგ დაეწია ცნობილ ტაშისკართან (ბორჯომის ხეობაში). აქ მოხდა გადაწყვეტი შეტაკება. გამარჯვება ქართველ მხედრობას ხელა. მტრის ორმოციათასი კაციდან თითქმის ყველა ამოწყდა. ასე გადაარჩინა სამშობლო სააკაძემ საშინელ განსაცდელს.

ქართველი მეფეების მისწრაფება რუსეთისაკენ საშინლად არისხებდა შაჰ-აბასს. მან განიზრახა აეკლო ჩვენი ქვეყანა და ამ მიზნით გადაწყვიტა თავისი „ერთგული“ გიორგი სააკაძის გამოყენება. შესა-

ნიშნავი ქართველი პატრიოტი, თავისი ხალხის სიყვარულით გამსჭვალული დიდი მოურავი წინ არ აღუდგა ამ განზრახვას. ის ფიქრობდა: დაე ირანელები წამოვიდნენ საქართველოზე, მეც მათთან ვიქნები და როდესაც შეტაკება მოხდება, თავს დავესხმები ირანელთა მცირერიცხოვან მხედრობას და მუსრს გავავლებო. ამიტომ მან შაჰ-აბასს ასე მიჰმართა: მრავალრიცხოვანი ჯარის წასვლა საქართველოზე რა საჭიროა, მცირედი ლაშქრითაც დავამაყოფილებით, ოღონდ მოტყუებით, მოყვრულად მივუდგეთ ქართველებს, ამით მათ ადვილად დავიმორჩილებთო.

ამ შესანიშნავმა ხერხმა გაჭრა. შაჰმა დაუჯერა სააკაძეს. დაიძრნენ საქართველოსაკენ. როდესაც ჩვენი ქვეყნის საზღვრებში შემოვიდნენ და დაბანაკდნენ, სააკაძე თვითონ დაესხა თავს შაჰის მხედრობას და მუსრი გაავლო. სამშობლო ისევ გადარჩა დალუპვას.

ერთი წლის შემდეგ დიდმა მოურავმა კვლავ იხსნა საქართველო სპარსეთის ლაშქრის ხელმეორედ შემოსევის დროს. შაჰ-აბასის განზრახვა: ძირფესვიანად მოესპო ჩვენი ქვეყანა და გაეწყვიტა ქართველების ხსენება — სააკაძემ მთლიანად გააცამტვერა.

გიორგი სააკაძის მთავარი მიზანი იყო დაქუცმაცებული, პატარ-პატარა სამეფო-სამთავროებად დაქსახსული საქართველოს ერთ მთლიან, ძლიერ სახელმწიფოდ გაერთიანება. ფეოდალების სასტიკი მტრობა და შურისძიების წყურვილი გასაქანს არ აძლევდა მას. სად უნდა წასულიყო? საქართველოში კვლავ აღარ დაედგომებოდა. სპარსეთი მის სამკე-

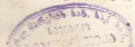
დრო-სასიცოცხლო მტრად გადაიქცა. ერთდღერთი გზა თურქეთისაკენ იყო. მან თურქეთში წასვლა ამჯობინა. დიდი პატივით მიიღეს გმირი ქართველი სულთანის კარზე. ბევრი ბრწყინვალე საქმე შეასრულა აქ მან. თურქეთის მბრძანებელი ერთ-ერთ პირველ კაცად თვლიდა სააკაძეს თავის სასახლეში.

მაგრამ აქაც გამოუჩნდნენ მტრები, მისი უდიდესი წარმატებები მათ შურიტ აღვისილი ადამიანები, და მთ გადაწყვიტეს სააკაძის მიპარვით მოკვლა.

აი, ერთხელ, როდესაც სააკაძეს არავითარი ეჭვი არ ჰქონდა რაიმე მზაკვრული თავდასხმის მოწყობის განზრახვის შესახებ, 600 შეიარაღებული თურქი 40-მდის ქართველ, სააკაძის ძმადნაფიც, რჩეულ ვაჟაკებს მიპარვით თავს დაესხა. გაიმართა ფიცხელი ბრძოლა. ქართველები მტკიცედ გაუმკლავდნენ შემოსეულ არამზადებს. მათ კარგად იცოდნენ, რომ ასეთი უთანასწორო ბრძოლა მათი დამარცხებით დამთავრდებოდა, მაგრამ მაინც არ შედრკნენ. თანდათან ღონე ელეოდა ერთი მუჟა ქართველების ჯგუფს. აი, დაცვა ერთი, მეორე, მესამე... უკან არავის დაუხევია, მათ გმირულად მოიხადეს თავიანთი ვაჟაკური ვალი, ჩირქი არ მოსცხეს ქართველთა ისტორიულად ცნობილი გმირების სახელებს...

დასრულდა ბრძოლა. ორმოცივე ქართველი უსულოდ ელაგა მიწაზე! მათ შორის იყო გიორგი სააკაძეც...

საქართველოს კეთილდღეობისათვის ამ უდიდესი მებრძოლის ძვლებმა უცხო მხარეში ჰპრვეს სამუდამო განსასვენებელი...

ბველი და ზღარბი

პ. შავეჩაძე

ნ.ს. ციხისა

3794

აფხულის პაპანაქებაა. მუშაობის-
გან მოქანცული მებაღე ხის ძირას
მიწვა დასაძინებლად.

რამდენიმე ნაბიჯის მოშორებით
შძიმე მტევნებით დახუნძლოლი ვენახია.
ერთი ვაზის ძირას ზღარბს მოეკალათნა
და აშკარად ხედავდა, როგორ გამოეცო-
ცდა გველი ჯაგდიდან და წყნარად მისრი-
ალებდა შძინარე მებაღისაკენ. ზღარბმა
ჩუმად გასწია მისკენ.

ცოტა ხანიც—და გველი უკვე მისრი-
ალდა მებაღესთან, თავი მალა აიღო,
წითელ-ყვითელი თვალეზი გადაატრია-
ლა და ის იყო მებაღის ფეხს უნდა
სცემოდა, რომ ზღარბმა უცბად გამოყო
თავი ბუჭებდიდან და გველის ტანი პირ-
ში იგდო.

გველი ზღარბის პირში საშინლად
დაიკლავნა და თავგამეტებით სცემდა
თავსა და კუდს ზღარბის ბუჭებებს. ბრძო-
ლამ მალე დასუსტა. ახლა უკანასკნელ
ძალ-ლონეს იკრებდა. ზღარბის ეკლი-
ანი ტანი სასიკვდილოდ ააწრავდა მის
ტანს.

როცა ზღარბი დარწმუნდა, რომ
გველი უკვე მკვლარიაო, პირიდან გა-
აგდო.

გამოელევიდა მებაღეს, თვალეზი მოი-
ფშენიტა და მიმოიხედა. უკებ თვალი
შეასწრო, რომ ფეხებთან გველი ეგდო.
ელდანაცემი წამოვარდა, ხელი დასტაცა
იქვე დაგდებულ ბარს და მოიქნია,
გველისათვის თავში უნდა დაეკრა, მაგრამ
შენიშნა, რომ გველი მკვლარი იყო.

მებაღემ კვლავ მიმოიხედა და თვალი
მოჰკრა, თუ როგორ მიბოტებდა ზღარ-
ბი. მებაღე უკვე მიხვდა, ვისი მოკლუ-
ლიც იყო გველი.

მადლიერმა მებაღემ ზღარბს მიამბა:

—რად გარბიხარ, ჩემო გადამრჩენო,
შენ სიკვდილს გადაამარჩინე და მინდა
მადლობა მაინც გითხრა.

მიმავალ ზღარბს რომ სიტყვის თქმა
შესძლებოდა, ასე უპასუხებდა:

—მე გველი იმისთვის კი არ მოგვა-
ლი, რომ შენ გადამერჩინე, მე ჩემი შო-
ვალეობა შევასრულე. ბუნებამ დამაკის-
რა, თუ სადმე გველი შემხვდება, დავი-
ქირო და მოვსპო იგი.

12649
 ერივნული
 ბიბლიოთეკა
 184

მონადირეობა

ნაბ. ვ. ასკერავასი

მონადირეები მგელს მისდევდნენ. შეშინებულ მგელს სხვა გზა არ ჰქონდა და პირდაპირ სოფელში მირბოდა კოლმეურნეობის ფარგნისაკენ. შიშით ცახცახებდა, იცოდა, რომ აქ ძაღლები ხეირს არ დააყრიდნენ. უცებ დაინახა, რომ ფარგბთან დაბმული დიდი ძაღლი აუშვიათ, ჯაჭვი და ცარიელი საყელური მიწაზე ყრია. მგელს ბევრი აღარ უფიქრია, დაღუნა თავი, გაუყარა საყელურში და დაწვა. მონადირეებმა შემოღობინეს ფარგბის კუთხეს, რომ პირდაპირ შეხვედროდნენ მგელს, მაგრამ,

პოი, საკვირველებავ, მგლის მაგიერ თავს წაადგნენ დაბმულ ძაღლს, იწვა და ეძინა. განცვიფრებული მონადირეები სახტად დარჩნენ.

—რა იქნა მგელი, თითქოს აქეთ გამოიქცა? — ეკითხებოდნენ ისინი ერთმანეთს.

—უთუოდ, ჩვენ ვერ შევამჩნიეთ და იქით სადმე მიიმალა, გავიქცეთ! — თქვეს და საჩქაროდ გაიქცნენ უკან.

მგელმა მონადირეები რომ გაიგულა, საყელური მოიძრო და მოკურცხლა ტყისაკენ.

